

Ondernemer Joy van der Stel: **‘Ik ga uit van de mogelijkheden, niet van de onmogelijkheden’**

Joy van der Stel (1975) kwam zwaar spastisch ter wereld. Medici waren ervan overtuigd dat zij nooit een volwaardig leven zou kunnen leiden. Maar ze heeft het tegendeel bewezen. Hoewel zij in een elektrische rolstoel zit, functioneert ze zelfstandig. Ze heeft een eigen huis, een man, een mooie dochter én een succesvol eigen bedrijf. Een inspirerend gesprek met een ondernemende vrouw die uitgaat van de kracht van verandering.

Je hebt een wonderlijk leven, waarin je zelf een concreet voorbeeld hebt gegeven van de kracht van verandering. Kun je daarover iets vertellen?

Joy: ‘Bij mijn geboorte was ik zo groot en zwaar als een pak suiker. Ik had alle kleuren van de regenboog, want ik had gebrek aan zuurstof. De artsen vertelden mijn ouders dat ze maar moesten wachten met geboortekaartjes versturen. Maar mijn vader zei dat ik allang besloten had om op deze wereld te blijven, anders had ik hem al verlaten...

Na vier jaar ziekenhuiszorg namen mijn ouders me mee naar een revalidatiecentrum in Rotterdam. Daar constateerde men bij mij encephalopathia infantilis: ik was voor tachtig procent zwaar spastisch. Zou ik ooit nog zelfstandig kunnen functioneren? Geestelijk had ik geen afwijking, maar door mijn handicap zou ik een gedragsachterstand oplopen. Mijn ouders reageerden daarop verschillend. Mijn moeder zag voor zich dat er geen bruiloft zou komen, dat ze geen oma zou worden en dat ze niet samen met mij zou kunnen winkelen. Bij mijn vader ontwaakte iets heel anders: strijd-lust. Hij was vastbesloten om te kijken naar mijn mogelijkheden in plaats van naar mijn onmogelijkheden.

Er volgde een lange weg van revalidatiecentra en ziekenhuisopnames. Telkens weer kwam ik obstakels tegen, die ik wist te overwinnen. Als men zei dat ik iets niet kon, ging ik daar juist tegenin en liet ik zien dat het me wél lukte. Daarmee groeide in mij de kracht van verandering. Mijn vader hielp mij deze eigenschap te ontwikkelen. Ik leerde zelf eten, mezelf aankleden, zelf naar het toilet gaan en zelf naar school gaan. Dit hele proces heb ik uitvoerig beschreven in *De kracht van mijn onmacht*. Ik verzette me vaak tegen de dominante houding van zorgprofessionals. Mijn ouders hielpen me mijn eigen weg te kiezen. Dit onder het motto “Niet je handicap maar

jij bepaalt wie je wilt zijn en wat je kunt”. Met vallen en opstaan ontdekte ik de motiverende kracht van mijn beperking en overtrof ik alle verwachtingen.

Voor mijn ouders hebben me geleerd dat ik zelf verantwoordelijk ben voor mijn leven. Ze hebben me altijd de ruimte gegeven om zelf dingen te onderzoeken en confrontaties aan te gaan. Daardoor heb ik geleerd zelf keuzes te maken en mezelf te overstijgen. Ik bleek tot meer in staat te zijn dan de medici voor mogelijk hielden, omdat hun denken uitging van mijn handicap. Ik ging echter zelf uit van wat ik wilde en wat ik kon. Mijn “wil” om succesvol te zijn in het leven heeft me gered. Die mogelijkheid heeft iedereen, maar naar het “hoe” is het soms even zoeken. Ik laat mensen zien dat er altijd een keuze is als je iets wilt.’

‘Er is altijd een keuze als je iets wilt’

'Een duidelijk doel zorgt voor kleur in je leven'

Je bent zwaar spastisch geboren. Toch heb je je ontwikkeld tot een succesvolle zakenvrouw. Hoe is dat mogelijk?

Joy: 'Ik ben nu een succesvol coach en eigenaar van EmpowerMij (www.empowermij.com). Samen met mijn teamleden ben ik betrokken bij grote veranderprojecten. Ik spreek op seminars en geef workshops en trainingen in het bedrijfsleven en de gezondheidszorg. Ook in het buitenland krijg ik de gelegenheid om mensen te inspireren en hen te leren hun eigen mogelijkheden en kracht te benutten. Binnenkort start ik met een uniek project in mijn nieuwe kantoorvilla in Arnhem. Hier kunnen mensen Zijn. Het wordt een unieke ontmoetingsplek met genoeg ruimte voor unieke events, zoals bijeenkomsten om elkaar te inspireren en te motiveren.'

Behalve een succesvolle zakenvrouw ben je een gelukkige moeder.

Joy: 'Er is inderdaad meer in het leven. Ik ben gelukkig getrouwd met John en moeder van Star, onze dochter van zeven jaar. Samen hebben we het heel fijn. Al tijdens mijn zwangerschap dacht ik samen met John na over de mogelijkheid om zelf - vanuit mijn rolstoel - voor mijn kind te kunnen zorgen. Hoe ik haar in bad kan doen, haar luiers kan verschonen, haar in het ledikant kan leggen en haar in de box kan zetten. Ik heb er lang over nagedacht, want het moest kunnen. De geboorte van Star heeft mij op nieuwe, nooit ontwikkelde ideeën gebracht. Hopelijk kunnen deze ideeën leiden tot nieuwe inspiratie om het ouderen en gehan-

dicapten in de zorg gemakkelijker te maken. Ik heb een rolstoelvriendelijke meubellijn ontwikkeld. Opnieuw vanuit het uitgangspunt dat mijn hele leven en werk bezielt: niet uitgaan van de onmogelijkheden, maar van de mogelijkheden. Bij dealers van revalidatiehulpmiddelen stuitte ik echter stevast op een muur van onwetendheid. Telkens weer kreeg ik te horen dat er geen oplossingen of hulpmiddelen waren. Daardoor ben ik zelf naar oplossingen gaan zoeken. John en een bevriende architect begrepen dit. Ze hebben alles gedaan om me te helpen. Samen hebben we de complete meubellijn ontworpen, van wieg tot badmeubel, box en ledikant. Daarnaast ook nog een draagbeugelsysteem om de baby op de rolstoel te kunnen meenemen. Al deze mogelijkheden, en alle informatie om het onmogelijke mogelijk te maken voor gehandicapten, hebben we uitgewerkt om ook anderen ertoe te bewegen mogelijkheden te ontwikkelen voor de gehandicaptenzorg.'

Joy: 'Ik heb veel weerstand ondervonden door het onbegrip van mensen die dachten dat het onmogelijk was. Maar ik wist wat ik wilde, de tegenslagen hadden me juist gesterkt. Ik denk liever niet in termen van problemen, maar in termen van uitdagingen. Tegenwerking heb ik overwonnen door een helder doel te stellen. Hoe zwart-wit je toekomst ook lijkt, een duidelijk en bewust doel zal voor kleur zorgen. Ik maakte gebruik van de kansen die ik kreeg en weigerde toe te geven dat het niet kon. Dat is mijn passie geworden. Daarvoor heb ik me

ingezet en gewerkt. Ik kon geen baan vinden die bij me paste, want blijkbaar geloofde men niet dat ik met mijn handicap iets zou kunnen presteren. Ik heb toen zelf maar een mogelijkheid bedacht, iets wat ik leuk vond. Van iets leuks kan ik elke minuut genieten. Dat gun ik iedereen en dat wil ik de mensen leren.

Ik heb geleerd me door grote én kleine dingen te laten inspireren. Zo kan ik genieten van een musje in de boom, maar ook van het gezicht van een directeur die tijdens een veranderproject ineens tot een ander inzicht komt. Van alle mogelijkheden die op mijn weg komen, kan ik genieten. En die kansen benut ik volledig. Daarom zie ik een zeer rooskleurige toekomst. Mijn visie op de toekomst wil ik graag doorgeven, vooral aan mensen die zich door een handicap onnuttig voelen. Ook in het bedrijfsleven is er plaats voor hen. Ik hoop over enkele jaren met mijn project structureel iets te hebben bijgedragen aan veranderingen in het bedrijfsleven en de zorg. Dat zal ook mijn eigen leven kunnen verrijken.

Het gaat om spiritualiteit als een natuurlijk proces dat met alles in het universum te maken heeft. Daarvan ben ik me steeds bewuster geworden. Ik ervaar het als een passie, een positieve houding, ook tegenover tegenslagen. En besef dat ik op de goede weg ben. Dat gevoel doet me goed. Mijn spirituele instelling komt vanzelf, als iets natuurlijks, en is voor mij een sterke bron van vertrouwen. Hierbij ben ik niet van anderen afhankelijk. Ik moet alleen mijn eigen gevoel goed sturen en durven vertrouwen op de dingen die gebeuren.

'Alles heeft zin, ook mijn leven'

Alles heeft zin, ook mijn leven. Dat weet ik. Het komt niet vanzelf, maar ontwikkelt zich als een leerproces, dat niet altijd even gemakkelijk verloopt. Deze houding geeft me rust en zelfvertrouwen. Vertrouwen is de basis. Als vertrouwen niet wordt bevestigd, is dat voor mij een teken om een andere kant op te gaan.'

Je hebt in je boek vooral kritiek op de zorgsector. Welke verbeteringen zie jij?

Joy: 'Ik heb veel gezien en meegemaakt in de zorgsector, omdat ik de eerste jaren van mijn leven helemaal van zorg afhankelijk was. Professionals bepaalden wat ik moest doen. Het was een voortdurende strijd tussen wat ik wilde en kon aan de ene kant en hun mening dat dat onmogelijk was aan de andere kant. Ze gaven me geen verantwoordelijkheid om over mijn leven te beschikken zoals ik dat wilde. Dat proces heb ik uitvoerig beschreven in mijn boek. Maar ik beseftte dat je met alleen kritiek niets bereikt. Daarom heb ik in mijn boek laten zien dat het ook anders kan. Het zou prettig zijn als de zorg dat ook leert inzien. Ik ben blij en voel me vereerd dat dankzij mijn kritiek bepaalde veranderprocessen inmiddels al in werking zijn gezet binnen de zorgsector.

Het probleem is dat men in de zorg meer uitgaat van de onmacht van patiënten in plaats van te vertrouwen op hun mogelijkheden. Hierdoor komen zij niet tot hun recht. Het is belangrijk dat men kijkt naar wat zij wel kunnen en dat men naar hen luistert. Mijn ervaring is namelijk dat heel veel mogelijk is als

Je uitgaat van de kracht van het individu. In de zorg houdt men patiënten echter te passief. Men doet te weinig een beroep op hun eigen verantwoordelijkheid. Dat is de kern van mijn kritiek op de zorg.'

Je hebt een prachtig ideaal en geeft hiervan een mooi voorbeeld. Krijg je hiervoor genoeg begrip en medewerking?

Joy: 'Ja, absoluut. Ik kan begrijpen waarom sommige dingen zijn ontstaan. Daarom veroordeel ik mensen niet. Mensen die geen begrip tonen, kom ik eigenlijk nooit tegen. Daarmee is de vraag of ik tegenwerking ervaar ook beantwoord. De wereld om je heen versterkt altijd je overtuiging. Als je uitgaat van het goede, zul je goede mensen en goede situaties tegenkomen. Maar ook het tegendeel is waar. Zoals het nu is, ervaar ik mijn leven als mooi in balans. Ik krijg begrip en er komt verandering in de zorg. Mijn man speelt een grote rol in mijn privéleven én mijn werk. We vullen elkaar prachtig aan.'

Joy van der Stel
De kracht van mijn onmacht. Grijp de kansen die het leven je geeft
Amsterdam: Archipel, 2006

DOOR PAUL DE BLOT

Nawoord

Dit verhaal over de manier waarop men in de zorg omgaat met een spastische vrouw, die er toch in slaagt een bedrijf op te zetten, is een relevant voorbeeld van het falen van de zorg. Bovendien geeft het een duidelijk beeld van de kracht van businessspiritualiteit. Joy werd zich door haar zware handicap duidelijk bewust van haar lichamelijke onmacht. Ze had geen redelijke kans om met succes iets tot stand te brengen in haar leven.

Wel vertrouwde ze er sterk op dat ze iets kon bereiken en had ze veel wilskracht om daar

aan te werken. Ze kon bijna niet anders dan gebruikmaken van haar spiritueel vertrouwen. De medici echter geloofden niet in haar mogelijkheden en gingen niet uit van wat zij zelf wilde en kon. Maar Joy zette door. Vanuit haar sterke verlangen om zelf voor haar kind te kunnen zorgen, dacht ze technieken uit om het onmogelijke mogelijk te maken. Dit proces kan onmogelijk tot stand komen zonder steun van anderen. Het gaat om een collectief vertrouwen en een collectieve spiritualiteit. Een proces dat begon met de steun van haar

vader en verruimd werd door de steun van haar man en de bevriende architect. Door hun collectieve spirit leveren ze samen technische prestaties waaraan niemand eerder had gedacht.

Bij businessspiritualiteit gaat het om collectieve spiritualiteit, collectieve bezieling en praktische vakkundigheid. Behalve van een sterke zijnsbeleving is sprake van een praktisch realisme, dat op alle niveaus van Joys leven tot uitdrukking komt. In haar persoonlijk leven, in haar gezin én in haar werk herkennen we deze spirituele dynamiek van vernieuwing. Het resultaat daarvan is dat ze deze spirituele rijkdom uitstraalt en mensen bijeen brengt die daarvoor openstaan. Op zich is dit een kleine stap in het grote maatschappelijke gebeuren. Maar zonder kleine stappen ontstaat geen spiritueel netwerk.

Een andere interessante invalshoek van dit verhaal is haar kritiek op de zorg, waarbij ze vooral wijst op de mogelijkheden. Hierbij raakt ze de kern van waar het om gaat in de zorg, namelijk de therapeutische wisselwerking tussen zorg en klant. De marktwerking blijkt in de zorg niet de verwachte resultaten op te leveren. Niet vreemd, want bij marktwerking gaat het immers om producten die men goedkoper en beter kan leveren.

De zorg werkt aan gezondheid, maar gezondheid is niet het product van de zorg. Gezondheid is het resultaat van een samenwerking tussen patiënt en verzorger, waarbij ook de patiënt - de klant - iets moet doen. Hij moet meewerken aan zijn genezing, want het gaat om zijn eigen gezondheid. De verantwoordelijkheid ligt dus bij de zorg én bij de patiënt. De eigen bijdrage van de patiënt wordt vaak beperkt tot de financiële bijdrage via de verzekering, maar zelden wordt een beroep gedaan op zijn eigen verantwoordelijkheid voor zijn eigen gezondheid. Zowel de zorg als de patiënt gaat ervan uit dat de zorg alles moet opknappen. Dat maakt de patiënt passief. Deze

moet zich bewuster worden van zijn eigen verantwoordelijkheid.

Dat is ook de fundamentele kritiek die Joy heeft op de zorg, die te weinig beseft dat de patiënt eveneens een belangrijke rol speelt in zijn eigen genezing. De relatie tussen de zorg en de patiënt, die is gebaseerd op samenwerking, is ook therapeutisch. Deze moet goed gedoseerd worden, zoals we ook medicijnen op de juiste manier moeten doseren. Een overdosering van die relatie werkt verslavend of afstotend, een onderdosering brengt niets tot stand. De zorg is niet eenrichtingsverkeer. Gelukkig wordt de patiënt dankzij de media steeds mondiger en zich steeds bewuster van de eigen verantwoordelijkheid voor zijn gezondheid. Ook de zorg beseft steeds beter waar het in de zorg om gaat: de patiënt helpen om zichzelf te genezen. De zorg staat meer open voor haar fouten. Dat is de vernieuwing waaraan ook Joy zeker een belangrijke bijdrage heeft geleverd.

OVER PAUL DE BLOT SJ

Paul de Blot SJ, in 1924 geboren op Indonesië, begon zijn loopbaan voor de Tweede Wereldoorlog op Indonesië op een suikerfabriek. Na zijn Japanse krijgsgevangenschap werkte hij bij de industriële opbouw in dit land. Daarna kwam hij terecht in het onderwijs. Hij studeerde filosofie, wis- en natuurkunde, theologie, politicologie, psychologie en spiritualiteit. In de bedrijfskunde promoveerde hij met de dissertatie 'Vernieuwing in organisaties in een chaotische omgeving door vernieuwing van de mens'. Vijftien jaar doceerde hij esthetica aan de kunst- en dansacademie in de Indonesische stad Yogyakarta. Hij doceerde acht jaar exportmarketing aan de hogeschool in Breda en adviseert bedrijven in Indonesië. Sinds 1979 is hij verbonden aan Business Universiteit Nyenrode, waar hij momenteel hoogleraar is in businessspiritualiteit. Paul de Blot SJ schreef verschillende publicaties over psychologie, cultuurmanagement, exportmanagement en businessspiritualiteit.

vader en verruimd werd door de steun van haar man en de bevriende architect. Door hun collectieve spirit leveren ze samen technische prestaties waaraan niemand eerder had gedacht.

Bij businessspiritualiteit gaat het om collectieve spiritualiteit, collectieve bezieling en praktische vakkundigheid. Behalve van een sterke zijnsbeleving is sprake van een praktisch realisme, dat op alle niveaus van Joys leven tot uitdrukking komt. In haar persoonlijk leven, in haar gezin én in haar werk herkennen we deze spirituele dynamiek van vernieuwing. Het resultaat daarvan is dat ze deze spirituele rijkdom uitstraalt en mensen bijeen brengt die daarvoor openstaan. Op zich is dit een kleine stap in het grote maatschappelijke gebeuren. Maar zonder kleine stappen ontstaat geen spiritueel netwerk.

Een andere interessante invalshoek van dit verhaal is haar kritiek op de zorg, waarbij ze vooral wijst op de mogelijkheden. Hierbij raakt ze de kern van waar het om gaat in de zorg, namelijk de therapeutische wisselwerking tussen zorg en klant. De marktwerking blijkt in de zorg niet de verwachte resultaten op te leveren. Niet vreemd, want bij marktwerking gaat het immers om producten die men goedkoper en beter kan leveren.

De zorg werkt aan gezondheid, maar gezondheid is niet het product van de zorg. Gezondheid is het resultaat van een samenwerking tussen patiënt en verzorger, waarbij ook de patiënt – de klant – iets moet doen. Hij moet meewerken aan zijn genezing, want het gaat om zijn eigen gezondheid. De verantwoordelijkheid ligt dus bij de zorg én bij de patiënt. De eigen bijdrage van de patiënt wordt vaak beperkt tot de financiële bijdrage via de verzekering, maar zelden wordt een beroep gedaan op zijn eigen verantwoordelijkheid voor zijn eigen gezondheid. Zowel de zorg als de patiënt gaat ervan uit dat de zorg alles moet opknappen. Dat maakt de patiënt passief. Deze

moet zich bewuster worden van zijn eigen verantwoordelijkheid.

Dat is ook de fundamentele kritiek die Joy heeft op de zorg, die te weinig beseft dat de patiënt eveneens een belangrijke rol speelt in zijn eigen genezing. De relatie tussen de zorg en de patiënt, die is gebaseerd op samenwerking, is ook therapeutisch. Deze moet goed gedoseerd worden, zoals we ook medicijnen op de juiste manier moeten doseren. Een overdosering van die relatie werkt verslavend of afstotend, een onderdosering brengt niets tot stand. De zorg is niet eenrichtingsverkeer. Gelukkig wordt de patiënt dankzij de media steeds mondiger en zich steeds bewuster van de eigen verantwoordelijkheid voor zijn gezondheid. Ook de zorg beseft steeds beter waar het in de zorg om gaat: de patiënt helpen om zichzelf te genezen. De zorg staat meer open voor haar fouten. Dat is de vernieuwing waaraan ook Joy zeker een belangrijke bijdrage heeft geleverd. ⊗

OVER PAUL DE BLOT SJ

Paul de Blot SJ, in 1924 geboren op Indonesië, begon zijn loopbaan voor de Tweede Wereldoorlog op Indonesië op een suikerfabriek. Na zijn Japanse krijgsgevangenschap werkte hij bij de industriële opbouw in dit land. Daarna kwam hij terecht in het onderwijs. Hij studeerde filosofie, wis- en natuurkunde, theologie, politicologie, psychologie en spiritualiteit. In de bedrijfskunde promoveerde hij met de dissertatie 'Vernieuwing in organisaties in een chaotische omgeving door vernieuwing van de mens'. Vijftien jaar doceerde hij esthetica aan de kunst- en dansacademie in de Indonesische stad Yogyakarta. Hij doceerde acht jaar exportmarketing aan de hogeschool in Breda en adviseert bedrijven in Indonesië. Sinds 1979 is hij verbonden aan Business Universiteit Nyenrode, waar hij momenteel hoogleraar is in businessspiritualiteit. Paul de Blot SJ schreef verschillende publicaties over psychologie, cultuurmanagement, exportmanagement en businessspiritualiteit.